ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 14ης Σεπτεμβρίου 1995 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-485/93 και C-486/93,

που έχουν ως αντικείμενο αιτήσεις του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Ρόδου και του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Ρόδου (Ελλάς) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με τις οποίες ζητείται, στο πλαίσιο των διαφορών που εκκρεμούν ενώπιον των αιτούντων δικαστηρίων μεταξύ

Μαρίας Σιμιτζή

και

Δήμου Κω,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία της Συνθήκης ΕΟΚ, και ιδίως των άρθρων 9, 12, 13, 16 και 95 αυτής, και ως προς την ερμηνεία του άρθρου 33 της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 49),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Gulmann, πρόεδρο τμήματος, J. C. Moitinho de Almeida, D. A. O. Edward (εισηγητή), J.-P. Puissochet και L. Sevón, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

γενικός εισαγγελέας: G. Tesauro
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Μαρία Σιμιτζή, εκπροσωπούμενη από τους Δημήτριο Κυριακόπουλο, Κωνσταντίνο Φινοκαλιώτη και Δήμο Νικόπουλο, δικηγόρους Θεσσαλονίκης,

— η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους Παναγιώτη Καμαρινέα, νομικό σύμβουλο του κράτους, Παναγιώτη Μυλωνόπουλο, νομικό συνεργάτη Α΄ της Ειδικής Νομικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εξωτερικών, και Χριστίνα Σιταρά, δικαστική αντιπρόσωπο,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Richard Wainwright, κύριο νομικό σύμβουλο, και τη Μαρία Κοντού-Durande, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Μαρίας Σιμιτζή, εκπροσωπουμένης από τους δικηγόρους Δήμο Νικόπουλο, Δημήτριο Κυριακόπουλο και Κωνσταντίνο Φινοκαλιώτη, της Ελληνικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από τον Παναγιώτη Καμαρινέα και την Ιωάννα Γαλάνη-Μαραγκουδάκη, βοηθό ειδικό νομικό σύμβουλο της Ειδικής Νομικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εξωτερικών, και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τη Μαρία Κοντού-Durande, κατά τη συνεδρίαση της 23ης Μαρτίου 1995,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 18ης Μαΐου 1995,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δύο αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 1993, που κατατέθηκαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 24 Δεκεμβρίου 1993, το Μονομελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Ρόδου και το Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Ρόδου (Ελλάς) υπέβαλαν, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, σειρά προδικαστικών ερωτημάτων ως προς την ερμηνεία της Συνθήκης ΕΟΚ, και ιδίως των άρθρων της 9, 12, 13, 16 και 95, και ως προς την ερμηνεία του άρθρου 33 της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 49).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο δύο προσφυγών με τις οποίες η Μαρία Σιμιτζή ζητεί την ακύρωση ή τη μεταρρύθμιση αποφάσεως περί εγγραφής της στους βεβαιωτικούς καταλόγους για εισαγωγικό δημοτικό φόρο και για πρόστιμο λόγω μη εκπληρώσεως των υποχρεώσεών της.

3 Η Δωδεκάνησος, νησιωτικό σύμπλεγμα ευρισκόμενο στο νοτιοανατολικό άκρο του Αιγαίου πελάγους, τελούσε, μέχρι το 1946, υπό ιταλική διοίκηση. Τα τοπικά διατάγματα 187/1938 και 132/1939 της ιταλικής διοικήσεως προέβλεπαν την επιβολή επιβαρύνσεως (dazio di consumo) επί των εισερχομένων και εξερχομένων στη Δωδεκάνησο καταναλωτικών αγαθών και ανέθεταν την είσπραξή της στους δήμους της Δωδεκανήσου.

4 Μετά την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου στην Ελλάδα, ο δημοτικός αυτός φόρος διατηρήθηκε σε ισχύ με σειρά ελληνικών νομοθετικών μέτρων.

5 Κατά τον κρίσιμο χρόνο, ο εισαγωγικός δημοτικός φόρος είχε οριστεί στο 4 % της αξίας των εισαγομένων προϊόντων. Ο εξαγωγικός δημοτικός φόρος είχε οριστεί, με εξαίρεση τη Ρόδο, στο 1 % της αξίας των εξαγομένων εμπορευμάτων.

6 Η Μαρία Σμιτζή εισήγαγε εμπορεύματα στη νήσο Κω, αφενός μεν μεταξύ 8ης Νοεμβρίου και 23ης Δεκεμβρίου 1991, αφετέρου δε μεταξύ 2ας Ιανουαρίου και 26ης Φεβρουαρίου 1992. Βάσει της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας, ο δήμαρχος της Κω εξέδωσε απόφαση, δυνάμει της οποίας η προσφεύγουσα ενεγράφη στους βεβαιωτικούς καταλόγους του δήμου για εισαγωγικούς δημοτικούς φόρους, υπολογισθέντες επί της αξίας των εμπορευμάτων τα οποία εισήγαγε κατά τα εν λόγω χρονικά διαστήματα. Δυνάμει της αυτής αποφάσεως, η προσφεύγουσα ενεγράφη στους βεβαιωτικούς καταλόγους για πρόστιμα λόγω μη εκπληρώσεως των υποχρεώσεων που επιβάλλουν οι εθνικές διατάξεις.

7 Η προσφεύγουσα άσκησε δύο προσφυγές με αίτημα την ακύρωση ή τη μεταρρύθμιση της αποφάσεως αυτής, αφενός μεν στις 14 Ιουλίου 1992 ενώπιον του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Ρόδου, αφετέρου δε στις 24 Ιουνίου 1992 ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Ρόδου.

8 Τα δύο αυτά δικαστήρια έκριναν αναγκαίο να αναστείλουν τη διαδικασία έως ότου αποφανθεί το Δικαστήριο επί των εξής προδικαστικών ερωτημάτων:

«1) Αν η αναλογική προς την αξία των αγαθών επιβάρυνση που εισπράττεται από ένα κράτος μέλος επί εμπορευμάτων εισαγομένων από άλλο κράτος μέλος λόγω της εισόδου τους σε περιφέρεια του εδάφους του πρώτου κράτους μέλους συνιστά φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εισαγωγικούς δασμούς, παρά το γεγονός ότι η επιβάρυνση επιβάλλεται επίσης στα εμπορεύματα που εισέρχονται στην περιφέρεια αυτή προερχόμενα από άλλο τμήμα του ίδιου αυτού κράτους.

2) Αν η αναλογική προς την αξία των αγαθών επιβάρυνση που εισπράττεται από ένα κράτος μέλος επί εμπορευμάτων εξαγομένων σε άλλο κράτος μέλος λόγω της εξόδου τους από περιφέρεια του εδάφους του πρώτου κράτους μέλους συνιστά φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εξαγωγικούς δασμούς, παρά το γεγονός ότι η επιβάρυνση αυτή επιβάλλεται επίσης στα εμπορεύματα που εξέρχονται από την περιφέρεια αυτή προς άλλο τμήμα του ίδιου αυτού κράτους.

3) Αν συμβιβάζονται προς το κοινοτικό δίκαιο διατάξεις νόμου δυνάμει των οποίων εξακολουθούν να εισπράττονται και οι δύο ως άνω αναλογικές επιβαρύνσεις.

4) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως επί του προηγουμένου ερωτήματος και με δεδομένο ότι στον εδαφικό χώρο επί του οποίου εκτείνεται η ισχύς του κοινοτικού δικαίου περιλαμβάνεται και ο κυρίαρχος χώρος του κράτους μέλους, στα όρια τμήματος του οποίου εισπράττονται οι ανωτέρω αναλογικές επιβαρύνσεις και για τον οποίο χώρο δεν έχουν ληφθεί ειδικές πρόνοιες στις συναφθείσες κοινοτικές Συνθήκες, ερωτάται αν είναι επιτρεπτή από το κοινοτικό δίκαιο ρύθμιση με την οποία επιβάλλεται επιβάρυνση στα εμπορεύματα που εισάγονται προς το εν λόγω τμήμα ειδικώς και μόνον από άλλες περιφέρειες του ίδιου αυτού κράτους, όπως, επίσης, αν είναι επιτρεπτή ρύθμιση με την οποία επιβάλλεται επιβάρυνση στα εμπορεύματα που εξάγονται από το τμήμα τούτο ειδικώς και μόνον προς άλλες περιφέρειες του κράτους αυτού ή μήπως η ειδική αυτή επιβάρυνση αποτελεί δυσμενέστερη μεταχείριση των εμπορευμάτων εκείνων που προέρχονται από τις προδιαληφθείσες περιφέρειες ή προορίζονται γι' αυτές έναντι των εμπορευμάτων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη ή προορίζονται γι' αυτά, εν αναφορά προς το αναφερθέν τμήμα κράτους μέλους, εμποδιζομένης κατ' αυτόν τον τρόπο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων εντός του ενιαίου κοινοτικού χώρου.

5) Σε περίπτωση που ήθελε θεωρηθεί ότι οι ανωτέρω αναλογικές επιβαρύνσεις αποτελούν εσωτερικό φόρο, ερωτάται αν οι επιβαρύνσεις αυτές συνιστούν οικονομικές επιβαρύνσεις που έχουν τον χαρακτήρα φόρου κύκλου εργασιών και αν απαγορεύεται η σωρευτική επιβολή τους με τον φόρο προστιθεμένης αξίας συμφώνως προς το άρθρο 33 της οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου.»

9 Με διάταξη της 30ής Ιανουαρίου 1995, εκδοθείσα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 43 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, διατάχθηκε η ένωση και συνεκδίκαση των δύο υποθέσεων προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί του πρώτου ερωτήματος

10 Το πρώτο ερώτημα των αιτούντων δικαστηρίων αφορά την έννοια της επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εισαγωγικό δασμό.

11 Με την απόφαση της 16ης Ιουλίου 1992, υπόθεση C-163/90, Legros κ.λπ. (Συλλογή 1992, σ. I-4625), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι μια επιβάρυνση ανάλογη προς τη δασμολογητέα αξία των αγαθών, την οποία εισπράττει ένα κράτος μέλος επί των εμπορευμάτων που εισάγονται από άλλο κράτος μέλος λόγω της εισόδου τους σε μια περιφέρεια του εδάφους του πρώτου κράτους μέλους, αποτελεί επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εισαγωγικό δασμό, έστω και αν η επιβάρυνση αυτή πλήττει και τα εισερχόμενα στην περιοχή αυτή εμπορεύματα και προερχόμενα από άλλο τμήμα του ίδιου αυτού κράτους.

12 Η Ελληνική Δημοκρατία διατείνεται, όμως, ότι πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της επίδικης στις κύριες δίκες επιβαρύνσεως και εκείνης που αποτέλεσε το αντικείμενο στην προαναφερθείσα υπόθεση Legros κ.λπ. Στην υπόθεση εκείνη, η «εισφορά θαλάσσης» επιβάρυνε αποκλειστικά τα εισαγόμενα προϊόντα και αποσκοπούσε στον περιορισμό των εισαγωγών για να ενθαρρύνει την εγχώρια παραγωγή. Αντιθέτως, στη διαφορά των κυρίων δικών, ο δημοτικός φόρος δεν επιβαρύνει μόνον τις εισαγωγές, αλλά και τις εξαγωγές από τη Δωδεκάνησο, καταλαμβάνοντας έτσι και τα εγχώρια προϊόντα. Η διαφοροποίηση αυτή δείχνει ότι ο σκοπός της επιβολής του δημοτικού φόρου ήταν απλώς η εξασφάλιση πόρων υπέρ της τοπικής αυτοδιοικήσεως. Κατά συνέπεια, ο εν λόγω φόρος δεν συνιστά επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εισαγωγικό ή εξαγωγικό δασμό.

13 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

14 Πρώτον, όπως, κατά πάγια νομολογία, προκύπτει από το θεσπισθέν με τη Συνθήκη σύστημα τελωνειακής ενώσεως, ειδικότερα δε από τα άρθρα της 9, 12 13 και 16, και από τον γενικό και απόλυτο χαρακτήρα της απαγορεύσεως κάθε δασμού επί των κυκλοφορούντων μεταξύ κρατών μελών εμπορευμάτων, οι δασμοί απαγορεύονται, ασχέτως του σκοπού για τον οποίο θεσπίστηκαν ή του προορισμού των εξ αυτών προερχομένων εσόδων (βλ. απόφαση της 1ης Ιουλίου 1969, υπόθεση 24/68, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 55, σκέψη 7).

15 Δεύτερον, μια χρηματική επιβάρυνση που επιβάλλεται μονομερώς επί των εγχωρίων ή αλλοδαπών εμπορευμάτων λόγω του ότι διέρχονται τα σύνορα, όταν δεν αποτελεί κατά κυριολεξία δασμό, συνιστά επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος κατά την έννοια των άρθρων 9, 12 13 και 16 της Συνθήκης, ακόμη και αν δεν εισπράττεται υπέρ του κράτους ούτε γεννά διακρίσεις ή προστατευτικά αποτελέσματα (ίδια απόφαση, σκέψη 9).

16 Τέλος, είναι αδιάφορο, για τον χαρακτηρισμό της υπό το πρίσμα της Συνθήκης, το αν μια επιβάρυνση είναι ενιαία ή αν αναλύεται σε δύο χωριστά σκέλη, από τα οποία το ένα καταλαμβάνει τις εξαγωγές και το άλλο τις εισαγωγές. Μια επιβάρυνση όπως η επίδικη, πλήττουσα γενικώς κάθε εμπόρευμα που διέρχεται τα σύνορα, δυσχεραίνει την επιδιωκόμενη από τη Συνθήκη αλληλοδιείσδυση και παράγει έτσι επί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων αποτέλεσμα ισοδύναμο προς δασμό (ίδια απόφαση, σκέψη 14).

17 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα των αιτούντων δικαστηρίων πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η αναλογική προς την αξία των αγαθών επιβάρυνση, την οποία εισπράττει ένα κράτος μέλος επί εμπορευμάτων εισαγομένων από άλλο κράτος μέλος λόγω της εισόδου τους σε περιφέρεια του εδάφους του πρώτου κράτους μέλους, συνιστά φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εισαγωγικό δασμό, παρά το γεγονός ότι η επιβάρυνση επιβάλλεται επίσης στα

εμπορεύματα που εισέρχονται στην περιφέρεια αυτή και προέρχονται από άλλο τμήμα του ίδιου αυτού κράτους και παρά το γεγονός ότι τα εμπορεύματα που εξέρχονται από την περιφέρεια αυτή υπόκεινται επίσης σε αναλογική προς την αξία τους επιβάρυνση.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

18 Το δεύτερο ερώτημα των αιτούντων δικαστηρίων αφορά την έννοια της επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εξαγωγικό δασμό.

19 Όπως υπομνήσθηκε ανωτέρω, μια χρηματική επιβάρυνση που επιβάλλεται μονομερώς και πλήττει τα εμπορεύματα λόγω του ότι διέρχονται τα σύνορα συνιστά επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος. Μια επιβάρυνση, επομένως, πλήττουσα τα εγχώρια εμπορεύματα λόγω της εξαγωγής τους από το οικείο κράτος μέλος συνιστά επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εξαγωγικό δασμό κατά την έννοια του άρθρου 16 της Συνθήκης.

20 Το συμπέρασμα αυτό δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι η ίδια χρηματική επιβάρυνση πλήττει και τα εμπορεύματα που εξέρχονται από περιφέρεια του κράτους μέλους με προορισμό άλλο τμήμα του εδάφους του ίδιου αυτού κράτους.

21 Επιβάρυνση εισπραττόμενη στα περιφερειακά σύνορα λόγω της αποστολής προϊόντων από μια περιφέρεια κράτους μέλους με προορισμό άλλες περιφέρειες του ίδιου κράτους συνιστά εμπόδιο τουλάχιστον εξ ίσου σοβαρό στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων όσο και μια επιβάρυνση που εισπράττεται στα εθνικά σύνορα λόγω της εξαγωγής προϊόντων από το έδαφος του κράτους μέλους λαμβανόμενο ως όλον (βλ., κατ' αναλογίαν, προαναφερθείσα υπόθεση Legros κ.λπ., σκέψη 16).

22 Επομένως, στο δεύτερο ερώτημα των αιτούντων δικαστηρίων πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η αναλογική προς την αξία των αγαθών επιβάρυνση, την οποία εισπράττει ένα κράτος μέλος επί εμπορευμάτων εξαγομένων σε άλλο κράτος μέλος λόγω της εξόδου τους από περιφέρεια του εδάφους του πρώτου κράτους μέλους, συνιστά φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εξαγωγικό δασμό, παρά το γεγονός ότι η επιβάρυνση πλήττει επίσης τα εμπορεύματα που εξέρχονται από την περιφέρεια αυτή προς άλλο τμήμα του ίδιου αυτού κράτους.

Επί του τρίτου ερωτήματος

23 Εν όψει των απαντήσεων που δόθηκαν στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα των αιτούντων δικαστηρίων, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι εθνική διάταξη, δυνάμει της οποίας εισπράττεται επιβάρυνση ισοδύναμη προς δασμό, δεν συμβιβάζεται προς τα άρθρα 9 επ. της Συνθήκης.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

24 Το τέταρτο ερώτημα των αιτούντων δικαστηρίων αφορά τη φύση των αναλογικών προς την αξία επιβαρύνσεων τις οποίες εισπράττει ένα κράτος μέλος επί των εμπορευμάτων που εισέρχονται σε περιφέρεια του εδάφους του και προέρχονται αποκλειστικά από άλλες περιοχές του ίδιου κράτους και επί των εμπορευμάτων που αποστέλλονται από μια περιφέρεια μόνον προς άλλες περιφέρειες του ίδιου κράτους.

25 Με την απόφαση της 9ης Αυγούστου 1994, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-363/93, C-407/93, C-408/93, C-409/93, C-410/93 και C-411/93, Lancry κ.λπ. (Συλλογή 1994, σ. I-3957), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η κλιμακούμενη ανάλογα με τη δασμολογητέα αξία των αγαθών επιβάρυνση, την οποία ειπράττει κράτος μέλος εφ' όλων των εισερχομένων σε μια περιφέρεια του εδάφους του εμπορευμάτων, συνιστά επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό, όχι μόνον όταν πλήττει τα εισερχόμενα στην εν λόγω περιφέρεια προϊόντα που προέρχο-

νται από άλλα κράτη μέλη, αλλά και όταν επιβάλλεται στα εμπορεύματα που εισέρχονται στην περιφέρεια αυτή και προέρχονται από άλλο τμήμα του ίδιου κράτους.

26 Η ίδια συλλογιστική πρέπει να ισχύσει και στην περίπτωση μιας επιβαρύνσεως που πλήττει τα εμπορεύματα που αποστέλλονται από μια περιφέρεια προς άλλες περιφέρειες του ίδιου κράτους.

27 Επομένως, στο τέταρτο ερώτημα των αιτούντων δικαστηρίων πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι συνιστούν επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος προς — εισαγωγικό ή εξαγωγικό, αντιστοίχως — δασμό οι αναλογικές προς την αξία των αγαθών επιβαρύνσεις τις οποίες εισπράττει ένα κράτος μέλος επί των εμπορευμάτων που εισέρχονται σε περιφέρεια του εδάφους του και προέρχονται αποκλειστικώς από άλλες περιφέρειες του ίδιου κράτους και επί των εμπορευμάτων που αποστέλλονται από μια περιφέρεια μόνον προς άλλες περιφέρειες του ίδιου κράτους.

Επί του πέμπτου ερωτήματος

28 Εν όψει των απαντήσεων που δόθηκαν ανωτέρω, παρέλκει η απάντηση στο πέμπτο ερώτημα.

Επί των διαχρονικών αποτελεσμάτων της παρούσας αποφάσεως

29 Η Ελληνική Κυβέρνηση, με τις προφορικές της παρατηρήσεις, επικαλέστηκε τη δυνατότητα του Δικαστηρίου — στην περίπτωση κατά την οποία θα έκρινε ότι μια επιβάρυνση όπως η επίδικη δεν συμβιβάζεται με τις οικείες διατάξεις της Συνθήκης — να περιορίσει τα διαχρονικά αποτελέσματα της παρούσας αποφάσεως. Προέβαλε αφενός μεν τις αβεβαιότητες που υφίσταντο ως προς το αλη-

θές περιεχόμενο της απαγορεύσεως των επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος μέχρι την έκδοση των προαναφερθεισών αποφάσεων Legros κ.λπ. και Lancry κ.λπ., αφετέρου δε τις σοβαρές οικονομικές συνέπειες που θα προέκυπταν για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως από μια απόφαση χαρακτηρίζουσα την επίμαχη επιβάρυνση ασυμβίβαστη προς το κοινοτικό δίκαιο.

30 Σχετικώς, το Δικαστήριο, με την προαναφερθείσα απόφαση Legros κ.λπ., έκρινε ότι, για επιτακτικούς λόγους ασφάλειας δικαίου, δεν μπορούσε να γίνει επίκληση των διατάξεων της Συνθήκης περί των επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εισαγωγικό δασμό, προς στήριξη αιτήσεων επιστροφής μιας επιβαρύνσεως, όπως η «εισφορά θαλάσσης», που είχε καταβληθεί πριν από την ημερομηνία εκείνης της αποφάσεως (16 Ιουλίου 1992), παρά μόνον από εκείνους τους αιτούντες οι οποίοι, πριν από την εν λόγω ημερομηνία, είχαν ασκήσει ένδικη προσφυγή ή ισοδύναμη διοικητική ένσταση.

31 Όμως, η επίδικη επιβάρυνση πρέπει να χαρακτηριστεί ως επιβάρυνση της αυτής φύσεως με την «εισφορά θαλάσσης» την οποία αφορούσε η υπόθεση Legros κ.λπ. Μπορεί, ως εκ τούτου, να γίνει δεκτό ότι, μέχρι τις 16 Ιουλίου 1992, η Ελληνική Δημοκρατία μπορούσε δικαιολογημένα να θεωρεί ότι η επίδικη επιβάρυνση ήταν σύμφωνη προς το κοινοτικό δίκαιο.

32 Πρέπει, επομένως, με βάση τους ίδιους λόγους ασφάλειας δικαίου, να γίνει δεκτό ότι ο διαχρονικός περιορισμός που τέθηκε με την απόφαση Legros κ.λπ. πρέπει να ισχύσει και για τις αιτήσεις επιστροφής εισπραχθέντων ποσών της επίδικης επιβάρυνσης.

33 Αντιθέτως, δεν συντρέχει λόγος να περιοριστούν τα διαχρονικά αποτελέσματα της παρούσας αποφάσεως πέραν της 16ης Ιουλίου 1992, ημερομηνίας εκδόσεως της προαναφερθείσας αποφάσεως Legros κ.λπ. Και τούτο διότι, μετά τη χρονολογία αυτή, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν μπορούσε να αγνοεί ότι η επίδικη επιβάρυνση δεν συμβιβάζεται με το κοινοτικό δίκαιο.

34 Εν συμπεράσματι, πρέπει να διευκρινιστεί ότι δεν χωρεί επίκληση των διατάξεων της Συνθήκης περί επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό, προς στήριξη αιτήσεων επιστροφής ποσών της επίδικης επιβάρυνσης που εισπράχθηκαν πριν από τις 16 Ιουλίου 1992, παρά μόνον από αιτούντες οι οποίοι, πριν από την ημερομηνία αυτή, είχαν ασκήσει ένδικη προσφυγή ή ισοδύναμη διοικητική ένσταση.

Επί των δικαστικών εξόδων

35 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ελληνική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, σ' αυτά εναπόκειται να αποφανθούν επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 1993, το Μονομελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Ρόδου και το Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Ρόδου, αποφαίνεται:

1) Η αναλογική προς την αξία των αγαθών επιβάρυνση, την οποία εισπράττει ένα κράτος μέλος επί εμπορευμάτων εισαγομένων από άλλο κράτος μέλος λόγω της εισόδου τους σε περιφέρεια του εδάφους του πρώτου κράτους μέλους, συνιστά φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εισαγωγικό δασμό, παρά το γεγονός ότι η επιβάρυνση επιβάλλεται επίσης στα εμπορεύματα που εισέρχονται στην περιφέρεια αυτή και προέρχονται από άλλο τμήμα του ίδιου αυτού κράτους και παρά το γεγονός ότι τα εμπορεύματα που εξέρχονται από την περιφέρεια αυτή υπόκεινται επίσης σε αναλογική προς την αξία τους επιβάρυνση.

2) Η αναλογική προς την αξία των αγαθών επιβάρυνση, την οποία εισπράττει ένα κράτος μέλος επί εμπορευμάτων εξαγομένων σε άλλο κράτος μέλος λόγω της εξόδου τους από περιφέρεια του εδάφους του πρώτου κράτους μέλους, συνιστά φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εξαγωγικό δασμό, παρά το γεγονός ότι η επιβάρυνση πλήττει επίσης τα εμπορεύματα που εξέρχονται από την περιφέρεια αυτή προς άλλο τμήμα του ίδιου αυτού κράτους.

3) Εθνική διάταξη, δυνάμει της οποίας εισπράττεται επιβάρυνση ισοδύναμη προς δασμό, δεν συμβιβάζεται προς τα άρθρα 9 επ. της Συνθήκης ΕΟΚ.

4) Συνιστούν επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος προς — εισαγωγικό ή εξαγωγικό, αντιστοίχως — δασμό οι αναλογικές προς την αξία των αγαθών επιβαρύνσεις τις οποίες εισπράττει ένα κράτος μέλος επί των εμπορευμάτων που εισέρχονται σε περιφέρεια του εδάφους του και προέρχονται αποκλειστικώς από άλλες περιφέρειες του ίδιου κράτους και επί των εμπορευμάτων που αποστέλλονται από μια περιφέρεια μόνον προς άλλες περιφέρειες του ίδιου κράτους.

5) Δεν χωρεί επίκληση των διατάξεων της Συνθήκης ΕΟΚ περί επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό, προς στήριξη αιτήσεων επιστροφής ποσών της επίδικης επιβαρύνσεως που εισπράχθηκαν πριν από τις 16 Ιουλίου 1992, παρά μόνον από αιτούντες οι οποίοι, πριν από την ημερομηνία αυτή, είχαν ασκήσει ένδικη προσφυγή ή ισοδύναμη διοικητική ένσταση.

Gulmann Moitinho de Almeida Edward

Puissochet Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Σεπτεμβρίου 1995.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

C. Gulmann